

Nr 43.

Ankom till riksdagens kansli den 10 maj 1935 kl. 4 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner angående lagstiftning rörande hemberedning av vin och maldrycker.

(2:a avd.)

I två likalydande, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nr 248 i första kammaren av herr *John Björck* och nr 311 i andra kammaren av herr *Ljunggren*, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande arten och utbredningen av förekommande hemberedning av vin och maldrycker samt om framläggande av det förslag till lagstiftning för stävjande av härvid förefintliga missförhållanden, vartill utredningen kan föranleda».

Beträffande motiveringen för detta förslag, i den mån redogörelse här för ej lämnas i det följande, får utskottet hänvisa till motionerna.

I motionerna har bland annat framhållits, att hemberedningen av vin och öl på vissa håll syntes vinna ökad terräng för varje år, samt att nämnda beredning i vissa former helt säkert bidragit till att undergräva folknykterheten och folkmoralen. Hemberedningen av vin och öl utnyttjades alltmera i ekonomiskt förvärvssyfte. Från ett stort antal enskilda företag bedreves en livlig reklamverksamhet i syfte att få tillhandagå allmänheten med recept, extrakt och essenser (»vinjäst», »öljäst», »punschextrakt» etc.). I dylika reklamtrycksaker utlovades ofta, att kunden komme att få drycker av betydande, icke närmare angiven alkoholstyrka. På landsbygden, där man lättare kunde skaffa vissa av de nödiga ingredienserna och redskapen och där i varje fall kontrollen från det allmännas sida framstode som mindre effektiv, torde hemberedningen av vin och öl ha särskilt goda förutsättningar att vinna insteg och sprida sig. Särskilt anmärkningsvärt vore, att den förutberörda reklamen stundom åtminstone till namnet äsyftade även alkoholdrycker, som enligt uttryckliga lagbestämmelser överhuvud ej finge tillverkas i hemmen. En allsidig utredning på förevarande område vore därför av behovet påkallad. Flera viktiga detaljfrågor i detta sammanhang syntes nämligen vara outredda. En utredning skulle icke blott giva klarhet beträffande nämnda frågor utan även säkerligen ådagalägga, huru ett lagstiftningsingrepp borde företagas för att stävja de missförhållanden och

skadeverkningar, som visat sig vara förbundna med hemberedningen av vin och öl samt med den av ansvarslost vinstbegär föranledda alkoholreklamen på detta område.

Utskottet har i detta sammanhang velat erinra, att Kungl. Maj:t genom beslut den 27 april 1934 bemyndigat chefen för finansdepartementet att tillkalla högst sju sakkunniga, att verkställa utredning och avgiva förslag angående ändringar i gällande lagstiftning om tillverkning, beskattning och försäljning av maltdrycker. De av departementschefen tillkallade sakkunniga hava antagit benämningen 1934 års maltdryckskommitté.

I likhet med motionärerna anser utskottet ifrågavarande spörsmål vara förtjänt av beaktande. Vad angår frågan om hemberedning av maltdrycker torde det kunna antagas, att 1934 års maltdryckskommitté kommer att hava sin uppmärksamhet riktad på denna fråga. Härjämte har utskottet velat erinra, att nykterhetsnämndernas centralkommitté i syfte att vinna kännedom såväl om omfattningen av hemberedningen av vin och maltdrycker som även om de verkningar ur nykterhetssynpunkt, nämnda verksamhet kan medföra, igångsatt en utredning härutinnan, vilken dock ännu ej hunnit slutföras. Med hänsyn härtill och då berörda utredning kan förväntas komma att lämna god ledning för bedömande av behovet av åtgärder på ifrågavarande område, har utskottet ansett nämnda utredning böra slutföras, innan ställning toges till frågan om lagstiftning i ämnet.

Utskottet.

Beträffande den reklamverksamhet, som från vissa enskilda företag bedrives i syfte att tillhandahålla allmänheten recept, extrakt och essenser för tillverkning av vin och maltdrycker i hemmen, har utskottet i likhet med motionärerna funnit, att i vissa fall företag använt mindre tilltalande reklammetoder. Enligt utskottet meddelade upplysningar skulle åtskilliga av de varor, som sålunda utbjudas till allmänheten, utgöras av undermåliga och värdelösa produkter. Då det torde kunna antagas, att vid den av nykterhetsnämndernas centralkommitté igångsatta utredningen frågan om betydelsen av berörda reklamverksamhet kommer att närmare klarläggas, har utskottet icke ansett motionerna i denna del för närvarande böra föranleda utredning eller annan åtgärd.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 248 av herr John Björck och II: 311 av herr Ljunggren, angående lagstiftning rörande hemberedning av vin och maltdrycker, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 maj 1935.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bårg i Katrineholm, Jönsson, friherre Lagerfelt, Lithander, Lövgren i Boden, Björklund, Olsson i Gävle, Ericson i Boxholm, Hjalmarsson, Sjödahl, Löfvander, Larsson i Örbyhus, Berg i Karlskrona, Hagström, Heiding, Blomquist, Brännström i Skellefteå, Ljunggren och Hagberg i Malmö.

Reservation

av herrar *Larsson* i Örbyhus och *Ljunggren*.
